

Kontaktperson:
Vår dato: 08.08.2018
Vår referanse: 18/1
Rundskriv erstatter:

Rundskriv til forskrift om rapportering av slaktet rein og lagerbeholdning

[Forskrift om rapportering av slaktet rein og lagerbeholdning](#) ble fastsatt av Landbruks- og matdepartementet den 21. juni 2011 og sist endret ved forskrift av 26. juni 2018 nr. 1026.

Forskriften er hjemlet i Stortingets årlige budsjettvedtak om reindriftsavtalen, som er en næringsavtale mellom staten og Norske Reindriftssamers Landsforbund. Budsjettvedtaket er hjemlet i Grunnloven § 75. Hjemmelsgrunnlaget har betydning for hvilke reaksjoner som kan vedtas etter forskriften. Forskriften har f.eks. ikke noen tvangshjemmel.

Dette rundskrivet gir veiledning til reglene i forskriften. Kapittelinnndelingen følger paragrafene i forskriften. I tillegg til rundskrivet kan de styrende dokumentene ([Landbruks- og matdepartementets tildelingsbrev](#), [Meld. St. 32 \(2016-2017\)](#), [Jeløy-plattformen](#), [Reglement for økonomistyring i staten](#), [Reindriftsavtalen 2018/2019](#) og [Prop. 92 S \(2017-2018\)](#)) være momenter ved tolkning av forskriftens bestemmelser.

Forskrift, rundskriv og søknadsskjema er tilgjengelig på hjemmesiden til Landbruksdirektoratet – www.landbruksdirektoratet.no.

Innhold

RUNDSKRIV TIL FORSKRIFT OM RAPPORTERING AV SLAKTET REIN OG LAGERBEHOLDNING.....	1
1. BEGREPSAVKLARINGER OG SAKSBEHANDLING.....	4
1.1 FORMÅLET MED RUNDSKRIV	4
1.2 HVEM SKAL RAPPORTERE?	4
1.3 DET GEOGRAFISKE VIRKEOMRÅDET FOR FORSKRIFTEN.....	4
1.4 DE FORSKJELLIGE FORVALTNINGSORGANERS ROLLE I TILSKUDDSBEHANDLINGEN	4
1.5 HVEM KAN SØKE OM TILSKUDD?.....	4
1.6 HVEM KAN KLAGE?.....	5
2. TIL § 1 – FORMÅL	5
3. TIL § 3 – ØKONOMISK STØTTE.....	5
3.1 FØRSTE LEDD	5
3.2 ANNET OG TREDJE LEDD.....	6
3.2.1 Om saksbehandling.....	6
4. TIL § 4 - PLIKTER	7
4.1 FØRSTE LEDD	7
4.1.1 Bokstav a).....	7
4.1.2 For ARD sin interne saksbehandling av slaktefiler	7
4.1.3 Spesielt om leieslakt.....	8
4.1.4 Bokstav b).....	8
4.1.5 Bokstav c).....	8
4.2 ANNET LEDD	8
4.2.1 Bokstav a).....	9
4.2.2 Bokstav b).....	9
4.3 TREDJE LEDD.....	9
5.1 ANNET LEDD	10
5.2 TREDJE LEDD.....	10
5.3 FJERDE LEDD.....	11
6. TIL § 6 – RAPPORTERING LAGERBEHOLDNING	12
7. TIL § 7 – FYLKESMANNENS OPPGAVER OG KONTROLL	12
8. TIL § 9 – LANDBRUKSDIREKTORATETS OPPGAVER OG KONTROLL	12
8.1 FØRSTE OG ANNET LEDD	12
8.2 TREDJE LEDD.....	12
8.3 FJERDE LEDD.....	13
8.4 FEMTE LEDD.....	13
9. TIL § 10 – AVKORTNING OG TILBAKEBETALING.....	14
9.1 FØRSTE LEDD	14
9.2 ANNET LEDD	15
9.2.1 Forutsetninger for å kunne kreve tilbake tilskudd.....	15
9.2.2 Om motregning	15

10. TIL § 11 – INNKREVING AV TILBAKEBETALINGS- ELLER AVKORTINGSBELØP	16
10.1 FØRSTE LEDD	16
10.1.1 Forutsetninger for innkreving	16
10.1.2 Om motregning.....	17
10.2 ANNET LEDD.....	17
10.2.1 Om aktsomhetskravet.....	17
10.2.2 Om grov uaktsomhet og forsett.....	18
11. TIL § 12 – KLAGEADGANG	18
12. SANKSJONSMULIGHETER	19

1. Begrepsavklaringer og saksbehandling

1.1 Formålet med rundskriv

Formålet med dette rundskrivet er å skape en enhetlig, lik og juridisk riktig behandling av rapportering av slaktet rein og lagerbeholdning, samt søknader om tilskudd til kjønns- og aldersfastsetting.

1.2 Hvem skal rapportere?

I henhold til forskriftens §§ 4 og 5, skal «*de som utfører slakting av rein og/eller har lagerbeholdning av reinkjøtt*» rapportere til Landbruksdirektoratet.

I Norge er det kun godkjente slakterier som kan utføre slakting av rein, med unntak for slakting av rein til privat omsetning, jf animaliehygieneforskriften § 21h, samt slakting av rein til eget bruk.

1.3 Det geografiske virkeområdet for forskriften

Virkeområdet for forskriften er slakting foretatt i Norge. Det ytes ikke tilskudd til rapportering av rein slaktet i utlandet, f. eks. Finland og Sverige. Grunnen til dette er at reindriftsmyndighetene ikke har hjemmel til å få utlevert opplysninger for etterfølgende kontroll av utenlandske slakterier, noe som følger forutsetningsvis av § 15 annet ledd i Reglement for økonomistyring i staten.

1.4 De forskjellige forvaltningsorganers rolle i tilskuddsbehandlingen

Fylkesmannen foretar kontroll, etterkontroll og stikkprøver i henhold til forskriftens § 7, blant annet kontroll av ører/individmerker.

Landbruksdirektoratet foretar stikkprøvekontroll av reinslakt, samt kontroll med at utbetalingen av tilskudd etter forskriften er riktige. Landbruksdirektoratet er klageinstans og siste instans for fylkesmannens vedtak om kontroll, jf. forvaltningsloven § 28.

Landbruksdirektoratet er første instans for behandling av søknader om tilskudd til kjønns- og aldersfastsetting og vedtak om omfang av stikkprøver, jf. § 9. For vedtak om tilskudd er det Landbruks- og matdepartementet (LMD) som er klageinstans og siste instans.

1.5 Hvem kan søke om tilskudd?

I henhold til forskriftens § 3 er det «*de som utfører slakting av rein*» som kan søke om støtte til kjønns- og aldersfastsetting. Et vilkår for å oppnå tilskuddet, er at slakteriet har rapportert slaktet rein i henhold til forskriftens §§ 4 og 5. Dette sies ikke direkte i § 3, men innfortolkes forutsetningsvis i sammenheng med øvrige bestemmelser i forskriften. Dette vil si at kretsen av dem som kan søke om tilskudd til kjønns- og aldersfastsetting er den samme som kretsen av dem som har rapporteringsplikt.

1.6 Hvem kan klage?

Klageadgangen tilligger slakterier eller bedrifter som har lagerbeholdning av reinkjøtt, som har fått vedtak om kontroll, godkjenning av destruksjon og tilskudd til kjønns- og aldersfastsetting.

Behandlingen av klager skjer etter reglene i forvaltningsloven (heretter fvl), med mindre noe annet er bestemt.

2. Til § 1 – Formål

Formålet med forskriften er sikring av forvaltningsmessig kontroll av slakteuttak som kreves for enkelte ordninger over reindriftsavtalen – kalvetilskudd og tidligslaktetilskudd. Produksjonspremie oppnås ikke på bakgrunn av rapportering av reinslakt, men på bakgrunn av slaktebilag som reieneier sender inn, sammenholdt med innrapporterte slaktetall fra godkjente slakterier.

Kontrollen skal basere seg på samarbeid mellom Landbruksdirektoratet og den som slakter rein og viderefører reinkjøtt.

3. Til § 3 – Økonomisk støtte

3.1 Første ledd

I bestemmelsens første ledd gis «*de som utfører slaktning av rein*» rett til å søke om økonomisk støtte til å gjennomføre «*de alders- og kjønnsbestemmelser som kreves, jf. § 5*». Landbruksdirektoratet har utarbeidet et søknadsskjema som slakteriene skal benytte når de søker om ovennevnte tilskudd. Søknadsskjemaet er lagt ut på Landbruksdirektoratets nettside [her](#).

Slik det er presisert i avsnittet «begrepsavklaring og presiseringer», forstår Landbruksdirektoratet begrepet «*de som utfører slaktning av rein*» som godkjente slakterier.

Liste over godkjente slakterier finnes på Mattilsynets nettsider, der bedrifter som er godkjente slakterier, er merket med koden «SH» (Slaughter House). Oversikt over slakteriene finnes på følgende nettside:

http://www.mattilsynet.no/om_mattilsynet/godkjente_produkter_og_virksomheter/food_naringsmidler/section_3_meat_of_farmed_gamepdf.9272/binary/Section%203%20Meat%20of%20farmed%20game.pdf

Listen er imidlertid ikke fullstendig og oppdateres fortløpende av Landbruksdirektoratet. Ved tvil må saksbehandler kontakte Mattilsynet for avklaring.

For å kunne gjennomføre fastsetting av alder og kjønn på slaktet rein, må slakteriet ha godkjent klassifisering som foretar denne fastsettingen.

Dette kan sjekkes her:

<https://www.animalia.no/no/kjott--egg/klassifisering/klassifisering-av-reinsdyr/klassifiseringshandboka-reinsdyr/101s-godkjente-klassifiserer-3/>.

I mange tilfeller inngår slakterier og nedskjærings-/foredlingsbedrifter avtale med et annet slakteri om leieslakt. I slike situasjoner kan det derfor oppstå spørsmål om hvem av aktørene som har rett til å søke om økonomisk støtte for kjønns- og aldersfastsetting.

Leieslakt definerer Landbruksdirektoratet som tilfeller der en fysisk eller juridisk person (selskap, slakteri eller lignende) leier et slakteri til utføring av slakt. Når en fysisk person eller nedskjæringsbedrift/oppkjøper leier et slakteri til slakt av reinene, er det innleid slakteri som har rett til å søke tilskudd til kjønns- og aldersfastsetting. Det forutsetter at slakteriet har godkjent klassifisør, og rapporterer i henhold til forskriftens §§ 4 og 5.

Når et godkjent slakteri leier et annet godkjent slakteri, kan begge slakteriene i teorien være berettiget tilskudd, men det er kun det godkjente slakteri som er nærmest reieneier som kan søke tilskudd. Med nærmest reieneier forstår Landbruksdirektoratet det slakteriet som inngår avtale med reieneier om slakting av dyrene.

3.2 Annet og tredje ledd

I bestemmelsens annet ledd er det presisert at det ikke gis tilskudd til kjønns- og aldersfastsetting når det rapporteres etter fastsatt frist – den 15. i måneden etter at slakting er gjennomført. I henhold til tredje ledd skal også søknaden om tilskudd sendes Landbruksdirektoratet innen den 15. i måneden etter at slakting er gjennomført.

For å kunne oppnå tilskudd etter forskriften, må slakterier derfor sende både slakterapporten og søknad om tilskudd til kjønns- og aldersfastsetting innen fristen den 15. måneden etter slakteoppdraget.

Fra og med 15.04.2016 har Landbruksdirektoratet innført ny forvaltningspraksis for behandling av søknader om kjønns- og aldersfastsetting. Fristen for innsending av søknad den 15. måneden etter slakting er gjennomført anses i utgangspunktet som absolutt. I sitt vedtak av 17. november 2016 uttalte Landbruks- og matdepartementet at slik praksis er riktig.

Etter at vedtaket ble fattet har det kommet en ny bestemmelse i forskriftens § 4 tredje ledd om dispensasjon fra rapporteringsfristen i høstslaktesesongen. Dispensasjonsadgangen gjelder selve rapporteringen, og ikke søknader om tilskudd til kjønns- og aldersfastsetting. Grunnen til dispensasjonen er i de fleste tilfeller manglende mulighet for reinbeitedistrikter til å møte opp til øremerkekontroll på slakterier, noe som igjen gjør det umulig for slakteriet å rapportere på reieneierens fødselsnummer.

Slakteriet er imidlertid klar over hvor mange rein det totalt er blitt slaktet for hver måned. Derfor krever Landbruksdirektoratet at søknader om kjønns- og aldersfastsetting sendes inn innen fristen, selv om det er gitt dispensasjon fra fristen til rapportering. Dette er opplyst i søknadsskjema for tilskudd til kjønns- og aldersfastsetting.

3.2.1 Om saksbehandling

Landbruksdirektoratet avdeling reindrift (ARD) behandler og avgjør søknader om tilskudd til kjønns- og aldersfastsetting. Saksbehandleren skal sende kopi av positive vedtak til

saksbehandler for økonomi i ARD, slik at tilskuddet kan utbetales til søker. Det er ikke nødvendig å sende kopi av avslag.

For å kunne foreta en riktig utbetaling av tilskuddet, må saksbehandler for økonomi i ARD ha følgende opplysninger:

- ✓ søkers organisasjonsnummer
- ✓ kontonummer som tilskuddet skal utbetales til
- ✓ tilskuddsberegning.

Antall rein som det er søkt tilskudd for sjekkes opp mot slakterrapporten for den omsøkte periode. I tilfelle slakterrapporten viser færre rein enn det er søkt tilskudd for, går slakterrapporten foran.

Det forekommer ofte at Landbruksdirektoratet mottar søknad om frakttilskudd og tilskudd til kjønns- og aldersfastsetting samlet fra søker. I slike tilfeller kan vedtak om begge tilskudd gjøres i samme vedtaksbrev. Søknad om frakttilskudd behandles i henhold til forskrift om tilskudd ved frakt av rein i forbindelse med slakting, med tilhørende rundskriv.

4. Til § 4 - Plikter

4.1 Første ledd

Første ledd i § 4 oppstilles det en rekke plikter i forhold til rapportering, kontroll og klassifisering for dem som «utfører slakting av rein». Når det gjelder forståelsen av begrepene, vises det til tidligere fremstilling.

4.1.1 Bokstav a)

Slakteriene plikter å rapportere månedlig til Landbruksdirektoratet i henhold til § 5, samt lagerbeholdning i henhold til § 6. Fristen for å rapportere er den 15. i måneden etter at slakting er gjennomført. Som tidligere presisert, blir fristen i utgangspunktet ansett som absolutt av Landbruksdirektoratet.

Forskriften inneholder ingen sanksjonsbestemmelser som kan brukes ved oversittelse av fristen. En slik oversittelse får imidlertid konsekvenser for slakteriet i forhold til forskriftens § 3, da søknad om tilskudd til kjønns- og aldersfastsettelse i slike tilfeller blir avvist uten videre saksbehandling.

Rapporteringsfilen skal se ut på en bestemt måte og inneholde samtlige opplysninger, som er oppramset i forskriftens § 5. Den skal leveres i en passordbeskyttet excel-fil i Aes-krypteringsformat til adresse: reinslakt@landbruksdirektoratet.no.

4.1.2 For ARD sin interne saksbehandling av slaktefiler

Eksempler på hvordan slaktefilen skal se ut finnes i STR-Slakterislakt.

Landbruksdirektoratet har utarbeidet følgende dokumenter for import av slaktefiler til Grunnmur:

- «MAL – Grunnmurslaktefil»

- «Rutiner for import av slakterapporter».

Import skal gjennomføres i henhold til ovennevnte dokumenter. Dokumentene finnes [her](#).

4.1.3 Spesielt om leieslakt

De siste årene har flere aktører benyttet seg av leieslakt. Dette fører ofte til utfordringer knyttet til fullstendig rapportering. I slike konstellasjoner er det vanligvis videreforedlingsbedriften som inngår avtaler med reineiere og benytter slakteriets folk til slakting.

Slakteriene har vanligvis selv også kundeportefølje, slik at de havner i konkurransesituasjon med videreforedlingsbedriftene. Foredlingsbedriftene ønsker derfor ikke å oppgi reineiers fødselsnummer, avregningsnummer og priser til slakteriet, slik at slakteriet ikke får levert fullstendig slakterapport. Dette får konsekvenser både for søknader om tilskuddet til kjønns- og aldersfastsetting, og for tilskuddet til frakt av rein i forbindelse med slakting, som tidvis utgjør betydelige summer.

For å avhjelpe ovennevnte situasjon godtar Landbruksdirektoratet at rapporteringen skjer slik:

- Slakteriet fyller ut alle opplysninger, unntatt fødselsnummer, avregningsnummer og brutto- og nettoppris (jf. forskriftens § 5 bokstavene a, h og p).
- Slakteriet sender den ufullstendige slakterapporten til videreforedlingsbedriften.
- Videreforedlingsbedriften fyller ut de manglende opplysninger og sender den fullstendige slakterapporten til oss innen fristen i rapporteringsforskriften, eventuelt fristen i dispensasjonsvedtaket i høstslaktesesongen.
- Landbruksdirektoratet importerer slakterapporten i fagsystem Grunnmur og beregner tilskudd til kjønns- og aldersfastsetting og frakttilskudd.

Uavhengig av hvem den fullstendige slakterapporten kommer fra, er det KUN godkjente slakterier som kan få tilskudd til kjønns- og aldersfastsetting. Selv om videreforedlingsbedriften leverer slakterapporten til Landbruksdirektoratet, er de avskåret fra å få tilskudd etter forskriften.

4.1.4 Bokstav b)

Slakteriene plikter å legge til rette for stikkprøvekontroll av registrerings- og rapporteringsrutiner. I dette ligger at slakteriene må samarbeide med reindriftsmyndighetene når det er nødvendig å foreta kontroll og gi myndighetene tilgang til nødvendig informasjon og dokumentasjon.

4.1.5 Bokstav c)

Slakteriene plikter å klassifisere reinen i henhold til nytt klassifiseringssystem. Slik det er presisert tidligere, betyr dette at slakteriet må ha godkjent klassifisør som foretar klassifiseringen i samsvar med lover og regler.

4.2 Annet ledd

I henhold til annet ledd har «de som har lagerbeholdning av reinkjøtt» en rekke plikter til rapportering og tilrettelegging for kontroll.

4.2.1 Bokstav a)

De som har lagerbeholdning av reinkjøtt plikter å rapportere om lagerbeholdning på forespørsel fra Landbruksdirektoratet.

Opplysninger i rapporten om lagerbeholdning av reinkjøtt brukes av både Markedsutvalget og ved eventuelle beslutninger om å redusere tollsatsen. Det er i henhold til Markedsutvalget ikke viktig å innhente opplysninger fra samtlige aktører som har lagerbeholdning for å danne godt nok beslutningsgrunnlag for utvalget og eventuell tollnedsettelse. Det er derfor tilstrekkelig at rapportering skjer på forespørsel fra Landbruksdirektoratet.

4.2.2 Bokstav b)

De som har lagerbeholdning av reinkjøtt plikter å legge til rette for stikkprøvekontroll av registrerings- og rapporteringsrutiner. I dette ligger at de må samarbeide med reindriftsmyndighetene når det er nødvendig å foreta kontroll og gi myndighetene tilgang til nødvendig informasjon og dokumentasjon.

4.3 Tredje ledd

I henhold til tredje ledd, kan det ved særlige tilfeller gis dispensasjon fra tidsfristen i § 4 første ledd bokstav a) for perioden september-desember. Denne bestemmelsen ble innført på grunn av de utfordringer man har hatt med å få inn korrekte og fullstendige tall i den mest hektiske delen av slaktesesongen. Bestemmelsen angir fritt forvaltningskjønn, og det er opp til det enkelte slakteri å begrunne hvorfor de søker om dispensasjon.

Typiske situasjoner som kan vurderes som «*særlig tilfelle*» er for eksempel stort antall rein som blir slaktet i løpet av en måned, der gjennomføring av øremerkekontroll og etterfølgende avregning blir forsinket. Høstslaktesesongen er krevende tidsperiode for reineiere, slik at de ikke alltid kan delta i øremerkekontrollen innen fristen.

For at slakteriet skal være berettiget tilskudd til kjønns- og aldersfastsetting, må søknad om dispensasjon sendes Landbruksdirektoratet innen fristen i § 4 første ledd bokstav a. Hvis søknad om dispensasjon sendes etter fristen, vil søknad om tilskudd bli avvist på grunn av manglende rapportering. I søknad om dispensasjon skal slakteriet angi antall rein søknaden gjelder og forslag til ny frist for fullstendig rapportering. Søknaden skal begrunnes med konkrete forhold som gjør det svært vanskelig eller umulig å levere fullstendig slakterrapport innen fristen.

Hvis slakteriet har fått innvilget dispensasjon, skal søknad om tilskudd til kjønns- og aldersfastsetting ikke avgjøres før slakteriet har levert fullstendig slakterrapport innen fristen i vedtaket om dispensasjon. Hvis slakteriet oversitter fristen i dispensasjonsvedtaket, skal søknad om tilskudd avslås. Vedtak om dispensasjon fra rapporteringsfristen er et enkeltvedtak etter forvaltningslovens regler. Avslag på hele eller deler av søknader om dispensasjon kan påklages i henhold til forvaltningslovens kapittel VI.

5. Til § 5 – Rapportering

5.1 Annet ledd

Slakteriene plikter å føre en slaktejournal daglig/per skift, som overføres fortløpende til Animalia, og til Landbruksdirektoratet på månedlig basis. Slaktejournalen skal inneholde følgende opplysninger:

- a. reineiers fødselsnummer - i slakterapporter må fødselsnummer til reiner oppgis. Det kan medføre spesielle utfordringer ved slakt av umerket rein. Dette blir omtalt videre i punkt om § 5 tredje ledd.
- b. slakteriets organisasjonsnummer
- c. slakteritype
- d. slaktested
- e. leveringssted
- f. slaktedato
- g. avregningsnummer
- h. slaktenummer
- i. kaldvekt (i dag brukes betegnelsen «*slaktevekt*»)
- j. EUROP-klassifisering - i henhold til dette kriteriet skal rapporten angi varenummer som inneholder EUROP-klassifisering, fettgruppe og kasseringstype. I henhold til de nye kravene, skal alle slaktede rein klassifiseres av godkjent klassifisør. Det skal blant annet fastsettes kjønn og alder på de slaktede reinene. Det er oppfyllelse av plikt etter denne bestemmelsen som utløser rett til å søke om tilskudd iht. § 3.
- k. fettgruppe – utledes av varenummer
- l. kasseringstype – utledes av varenummer
- m. dyrekode
- n. rapporteringsperiode
- o. brutto- og nettoppris eks MVA (pris hel skrott)
- p. sted der levende rein lastes opp for transport til slaktested.

Listen er uttømmende, og alle de nevnte opplysninger **skal** være med i slaktejournalen.

5.2 Tredje ledd

I henhold til tredje ledd, gjelder ikke krav om rapportering av fødselsnummer i § 5 annet ledd bokstav a) ved slakt av umerket og ufordelt rein.

I utgangspunktet skal alle rein som slaktes, rapporteres på reinerens fødselsnummer, slik at fylkesmannen skal kunne behandle melding om reindrift og søknader om tilskudd. Hvis fødselsnummer ikke er rapportert, kan slakteriet som hovedregel ikke få tilskudd til kjønns- og aldersfastsetting, og det kan heller ikke innvilges frakttilskudd for disse dyrene.

I forbindelse med slakting skal det tilstrebes å identifisere eierskap til de umerkede reinene. Dette kan gjøres for eksempel ved at umerket rein klipses eller hårmerkes før slakting. Eierne får da inntekter fra salg/slakt av umerkede rein som tilhører ham, og utbytte vil danne grunnlaget for tilskudd til eieren. Dyret kan i slike tilfeller registreres på eierens personnummer i slakterapporten, selv om det ikke er øremerket.

Hvert år blir det slaktet umerket rein som ikke er fordelt på reieneier. Det vil si at reien verken er merket med reieneiers registrerte reinmerke eller identifisert på annen måte, for eksempel med klips. Utbytte fra slike rein skal ikke danne grunnlag for kalveslaktetilskudd og produksjonspremie til siidaandelsledere, men tilfalle distriktet og inngå i distriktsfond, jf reindrifftsloven §§ 36 annet ledd og 47 nr. 4.

Slakteriene har ikke adgang til å rapportere slike dyr på reieneiers fødselsnummer. Det kan derfor ikke stilles krav til å rapportere fødselsnummer i dette tilfelle. I stedet for fødselsnummer skal slakteriene oppgi distriktskode bestående av to bokstaver, etterfulgt av 00000001 (til sammen 11 tegn). Dyrene som er rapportert på distriktskode, fremkommer på 7.1-rapport i Grunnmur, men ikke på andre slakterapporter.

5.3 Fjerde ledd

I tredje ledd gis Landbruksdirektoratet myndighet til å fravike kravene til rapportering i «*særlige tilfeller*». Landbruksdirektoratet forstår dette slik, at både krav til daglig føring av slaktejournal og krav til innholdet i slakterapporten kan fravikes med hjemmel i denne bestemmelsen. Det er ikke presisert i forskriften hva som regnes som slike «*særlige tilfeller*», og hvor høy terskel man skal ha for å anvende bestemmelsen.

Landbruks- og matdepartementet (LMD) har imidlertid kommet med en kommentar til dispensasjonsbestemmelsen i § 13 i forskrift om tilskudd til siidaandeler og tamreinlag, der uttrykket «*særlige tilfeller*» også er brukt. I kommentaren har LMD skrevet at «*Dispensasjonsadgangen er ment som en sikkerhetsventil og skal kun anvendes i helt spesielle tilfeller, f.eks. for å unngå utilsiktede konsekvenser av regelverket. Dispensasjonen kan imidlertid ikke gå ut over formålet med forskriften. Det er altså svært begrenset adgang til å dispensere, og i tidligere forskrift § 14 om dispensasjon ble det uttrykt som at det måtte "foreligge ekstraordinære forhold som kan vanskeliggjøre videre drift og som ligger utenfor leder av siidaandelens kontroll".*».

I dette fremgår det at dispensasjonsadgangen er ment som en **sikkerhetsventil, og skal kun anvendes i helt spesielle tilfeller**, og det tilsier at **regelen skal praktiseres strengt**. Det må foretas en konkret vurdering av om det er tilstrekkelige grunner for å fravike krav til rapportering eller ikke. Det må ses hen til hvilke regler som bes fraveket. Rapportering er svært viktig for reindrifftsmyndighetene. Slakterapportene blir lagt til grunn ved blant annet kontroll av utbetaling av tilskudd og utarbeidelse av ressursregnskapet og totalregnskapet. Det er derfor avgjørende at rapporteringen er korrekt og inneholder alle påkrevde opplysninger.

Selv om LMD sin kommentar gjelder en annen forskrift, er begge forskriftene fastsatt med hjemmel i reindrifftsavtalen, og har sammenheng seg imellom. Både slakterier og reindrifftsutøvere er å regne som næringsdrivende. Slakterier er imidlertid som regel mer profesjonelle og har flere ressurser enn enkeltutøvere i reindrifften, slik at man skal være enda mer tilbakeholden med å fravike krav til rapportering for slakteriene, enn å fravike bestemmelser i forskrift om tilskudd til siidaandeler og tamreinlag for reindrifftsutøvere.

6. Til § 6 – Rapportering lagerbeholdning

Rapportering av lagerbeholdning administreres av Landbruksdirektoratet, avdeling for handel og industri i Oslo. Seksjon SIM sender ut «Snap Quest» til slakterier/foredlingsbedrifter månedlig der de fyller ut sin lagerbeholdning. Tallene registreres da hos Landbruksdirektoratet som bruker dette til arbeidet i Markedsutvalget samt for offentliggjøring av statistikk månedlig.

Det vises til rutiner for saksbehandlingen i henhold til denne bestemmelsen, som avdeling for handel og industri har.

7. Til § 7 – Fylkesmannens oppgaver og kontroll

Bestemmelsen inneholder spesifisering av Fylkesmannens funksjon som kontrollorgan etter denne forskriften. Kontroll av rapportering etter forskriften gjennomføres av Fylkesmannen i gjeldende reinbeiteområde. Under slakting (ikke privat slakt) skal ørene skilles fra skinnet slik at hvert par henger sammen og hvert par skal merkes med slaktenummer. Dette for å kunne utføre offentlig kontroll over identifisering av slaktets eier. Kontrollene kan skje både i slakteriets lokaler og direkte på slakteplass eller utskillingsplass. Krav i bestemmelsens første ledd bokstav d kan fravikes av Fylkesmannen ved gjennomføring av direkte kontroll.

8. Til § 9 – Landbruksdirektoratets oppgaver og kontroll

8.1 Første og annet ledd

Landbruksdirektoratet, avdeling reindrift kan gjennomføre stikkprøvekontroll, eventuelt annen type kontroll hvis det er mer kostnadseffektivt. Oppgaven kan delegeres til Fylkesmann i gjeldende reinbeiteområde.

Kontrollene skal som hovedregel ta utgangspunkt i slaktedyrets eier, og ved feilavregning skal vedkommende slakteri og berørte reieiere informeres.

8.2 Tredje ledd

Alle mottakere av tilskudd plikter å gi de opplysninger som reindriftsmyndighetene finner nødvendige i forbindelse med forvaltning av tilskuddsordningen. I nødvendighetskriteriet ligger det at opplysningsplikten ikke er ubegrenset, og at det bare kan kreves opplysninger som har relevans for den enkelte tilskuddssak eller for oppfyllelsen av reindriftsavtalen. Nødvendighetsvilkåret retter seg altså mot to forhold.

Typisk og som oftest vil dette dreie seg om grunnlagsmateriale for å fatte selve vedtaket om tilskudd, samt dokumentasjon som muliggjør effektiv kontroll av om tilskuddsutbetalingen er i overensstemmelse med forskriftens målsettinger.

Selv om § 9 tredje ledd er hjemmel for å pålegge tilskuddsmottaker å oppgi opplysninger, er det etter forskriften ingen tvangshjemmel for gjennomføring av bestemmelsen dersom tilskuddsmottaker nekter å oppgi opplysningene.

Hvis hjemmelen benyttes, må det vurderes om forvaltningsloven § 14 kommer til anvendelse. Etter sistnevnte bestemmelse skal hjemmel for pålegg om å gi opplysninger angis, og det gir også vedkommende tilskuddsmottaker rett til å klage dersom tilskuddsmottaker mener at det ikke foreligger en plikt eller lovlig adgang til å oppgi opplysningene.

Hvis tilskuddet er utbetalt og vedkommende tilskuddsmottaker nekter å legge frem de opplysningene det er bedt om, må det vurderes om tilskuddet skal kreves tilbakebetalt etter forskriftens § 10.

8.3 Fjerde ledd

Her gis reindriftsmyndighetene adgang til «*all bokføring, korrespondanse og optegnelser som vedkommer tilskuddet*» i tilsynsøyemed. Ordet «*vedkommer*» peker på at det må foreligge en saklig sammenheng og relevans mellom dokumentasjon og tilskuddet som utbetales. Innsynsretten til reindriftsmyndighetene er dermed begrenset til den relevante dokumentasjonen.

Når det gjelder revisorbekreftelse er dette tatt med som en «*kan*»-bestemmelse, da det etter departementets vurdering ikke er behov for et generelt krav om slik kontroll. Dersom opplysninger kreves lagt frem, må det vurderes om forvaltningsloven § 14 kommer til anvendelse.

For bokettersyn som ikke gjennomføres på et offentlig kontor, må det vurderes om forvaltningsloven § 15 kommer til anvendelse. Denne bestemmelsen regulerer tilfeller der forvaltningsorganets granskning blir utført utenom offentlig kontor eller annet bestemt tjenestested.

Kontroll av slakteriene er svært viktig da forskrift om tilskudd til kjønns- og aldersfastsetting er hjemlet i Stortingets budsjettvedtak og har derfor ingen tvangshjemler for å få slakteriene til å rapportere korrekt, og heller ingen sanksjonsbestemmelser. Kontroller skal foretas på bakgrunn av risikovurdering av det enkelte slakteriet, eller som stikkprøvekontroll.

Vurderingen av hvorvidt bestemmelsen skal benyttes skal gjøres i samråd med Landbruksdirektoratets jurister.

8.4 Femte ledd

Reindriftsmyndighetene kan også foreta «*stedlig kontroll*» hos tilskuddsmottakeren. Dette er en «*kan*»-bestemmelse, slik at det må foretas en individuell vurdering hvorvidt stedlig kontroll er nødvendig i den enkelte sak. Dette er mer inngripende tiltak enn krav om innsending av opplysninger, slik at stedlig kontroll bør være forbeholdt saker der det er god grunn til å tro at opplysninger som er gitt ikke er riktige.

Avtalepartene har understreket på forskriftsmøtet av 13.06.2012, der en identisk bestemmelse ble tatt inn i forskrift om tilskudd til siidaandeler og tamreinlag, at skriftlig saksgang skal benyttes i normale situasjoner.

Hvis bestemmelsen om stedlig kontroll vurderes brukt, skal det skje i samråd med forvaltningsorganets jurister. Hvis det under stedlig kontroll kreves å få fremlagt

opplysninger eller dokumenter, bør det vurderes hvorvidt forholdet kommer under fvl § 14.

Hvis det foretas bokettersyn som ikke gjennomføres på et offentlig kontor eller «*annet bestemt tjenestested*», omfattes forholdet av fvl § 15, som regulerer slik granskning. Blant annet skal den som leder kontrollen, opplyse om formålet med kontrollen og oppgi hjemmelen for den.

Den som blir kontrollert har rett til å ha et vitne tilstede, noe han skal gjøres oppmerksom på, med mindre det er «*åpenbart hensiktsløst*», jf fvl § 15 annet ledd. Beslutning om å fremme kontrolltiltaket etter bestemmelsen om stedlig kontroll kan påklages straks, skriftlig eller muntlig, når vedkommende er tilstede og senest innen 3 dager. Den som blir kontrollert må opplyses om denne klageadgangen.

9. Til § 10 – Avkorting og tilbakebetaling

9.1 Første ledd

Landbruksdirektoratet, avdeling reindrift kan avkorte eller nekte tilskuddet etter § 3 hvis slakteriet ikke overholder sine plikter etter gjeldende forskrifter for slaktning av rein, samt denne forskriften. Da første ledd omhandler avkorting og nektelse, refererer bestemmelsen til de tilfellene der tilskuddet enda ikke er utbetalt.

Denne bestemmelsen forstås slik at det kun er brudd på forskrift om rapportering av slaktet rein og lagerbeholdning, samt forskrifter for slaktning av rein, som kan begrunne avkorting eller nektning av tilskudd etter forskriften. Hvis tilskuddsmottaker driver sin virksomhet i strid med andre lover og forskrifter, kan denne bestemmelsen ikke brukes. Likevel kan tilfellet komme under § 10 annet ledd.

Bestemmelsen oppstiller ingen skyldkrav og er dermed en objektiv bestemmelse – tilskuddet kan avkortes eller nektes selv om tilskuddsmottaker ikke har opptrådt uaktsomt eller utvist forsett. Likevel vil det i de fleste tilfeller foreligge en eller annen grad av skyld hvis tilskuddsmottaker ikke tilstreber å oppfylle vilkår i forskrifter som er innenfor kjerneområdet for hans næring. Det stilles i norsk rett et skjerpet aktsomhetskrav til næringsdrivende, slik at det forventes at lover og forskrifter som har direkte betydning for vedkommendes næring, blir overholdt.

§ 10 første ledd er en kan-bestemmelse, noe som betyr at det hører under forvaltningens frie skjønn hvorvidt bestemmelsen skal benyttes. Vurderingen skal gjøres på bakgrunn av avveining av relevante momenter, der også skyldgrad kan komme inn som vurderingstema.

Vurderingen om hele eller deler av tilskuddet skal avkortes, eller om tilskuddet skal nektes beror i utgangspunktet på fritt skjønn, slik at det må foretas en konkret helhetsvurdering i hver enkelt sak. Graden av avkorting bør stige proporsjonelt med alvorligheten av handlingen som førte til brudd på forskrifter, i tillegg til vurderingen av driftsøkonomiske konsekvenser for den aktuelle tilskuddsmottaker. For å ivareta likebehandling bør det ses hen til tidligere behandling av lignende saker.

9.2 Annet ledd

Etter denne bestemmelsen kan Landbruksdirektoratet, avdeling reindrift kreve hele eller deler av allerede utbetalt tilskudd tilbakebetalt «*dersom vesentlige forutsetninger for støtten viser seg ikke å være oppfylt*». Med dette forstår Landbruksdirektoratet at det er gitt uriktige eller ufullstendige opplysninger i søknaden, innsending av slaktefil uteblir eller er mangelfull/inneholder feil opplysninger og lignende. Hvis det er gitt feil opplysninger i søknaden eller slaktefila, bør hele tilskuddet kreves tilbakebetalt.

9.2.1 Forutsetninger for å kunne kreve tilbake tilskudd

For at tilbakebetaling skal kunne kreves, må vedtaket der tilskuddet ble innvilget omgjøres etter fvl § 35. Før omgjøringsvedtaket fattes, må det sendes forhåndsvarsel til tilskuddsmottaker, jf fvl § 16. Vilklårene for omgjøring etter § 35 må også foreligge. Det gjøres oppmerksom på at det kun er aktuelt å bruke § 35 første og femte ledd da Landbruksdirektoratet er første instans i disse sakene.

Omgjøring av utbetalingsvedtaket som skjer før underretning om vedtaket er kommet frem til tilskuddsmottaker, kan skje uavhengig av om det kan konstateres ugyldighet ved utbetalingsvedtaket. Dersom feilen avdekkes etter at tilskuddsmottaker har fått utbetalingsvedtaket, vil en omgjøring til ugunst for søker normalt være avhengig av at vedtaket blir kjent ugyldig, jf § 35 første ledd bokstav c.

Hvis feilen ikke har virket bestemmende på vedtakets innhold, vil vedtaket være gyldig, jf fvl § 41. Forvaltningsvedtak som bygger på feil faktaopplysninger eller manglende hjemmel vil som hovedregel være ugyldige etter alminnelige forvaltningsrettslige prinsipper. Hvis feilen ligger på forvaltningens side og tilskuddsmottaker ikke er å bebreide, må det foretas en vurdering hvorvidt byrden skal legges over på tilskuddsmottaker ved at vedtaket kjennes ugyldig og tilbakebetaling kreves. Selv om vedtaket ikke klart kan regnes som ugyldig, medfører fvl § 35 femte ledd at vedtaket muligens kan omgjøres i tråd med andre alminnelige forvaltningsrettslige regler. Spørsmål om dette må vurderes og avgjøres av en jurist og seksjonsleder.

Hvis vilklårene etter forvaltningsloven § 35 første ledd bokstav c foreligger, eller hvis underretning om vedtaket enda ikke er kommet frem til tilskuddsmottaker, kan også Landbruks- og matdepartementet omgjøre Landbruksdirektoratets vedtak, jf § 35 annet ledd. Hvis det er gått mindre enn 3 uker fra melding om vedtaket ble sendt, kan Landbruks- og matdepartementet også overprøve vedtaket etter § 35 tredje ledd, hvis hensynet til andre privatpersoner eller offentlige interesser tilsier det.

Omgjøring av utbetalingstilskuddet og krav om tilbakebetaling av urettmessig utbetalt tilskudd er to separate enkeltvedtak. Det er dermed klageadgang knyttet til hvert av vedtakene, noe som tilskuddsmottaker må opplyses om.

9.2.2 Om motregning

I henhold til alminnelige motregningsregler har Landbruksdirektoratet rett til å motregne for mye utbetalt tilskudd i fremtidige tilskudd til kjønns- og aldersfastsetting. Motregning skal også være hovedregelen, fremfor utsending av faktura. Tilskuddet skal som regel motregnes i neste måneds tilskudd. Kravet på tilbakebetaling og kravet på tilskudd for neste søknadsperiode består mellom samme parter og gjelder samme rettsforhold. Tilskuddsmottaker bør opplyses om motregning i vedtak om tilbakebetaling av tilskudd. Når Landbruksdirektoratet innvilger tilskudd for neste periode, skal det opplyses i

vedtaket at det er blitt foretatt motregning med angivelse av beløpet som er motregnet og det resterende tilskuddsbeløpet som anvises til utbetaling.

Underretning om motregning er ikke et enkeltvedtak og kan ikke påklages. Hvis motregning ikke er mulig fordi tilskuddsmottaker ikke har søkt om flere tilskudd, eventuelt hvis neste tilskudd vil bli søkt om flere måneder senere (slik situasjonen er i perioden april-september), kan det være mer effektivt å sende ut faktura på beløpet som kreves tilbakebetalt i stedet for å vente til adgang til motregning oppstår.

10. Til § 11 – Innkreving av tilbakebetalings- eller avkortingsbeløp

Bestemmelsen i § 11 tilsvarende bestemmelser om innkreving i andre forskrifter om tilskudd innen reindrift. I merknader til tilsvarende bestemmelse i forskrift om tilskudd til siidaandeler og tamreinlag § 12 første og tredje ledd er det sagt følgende:

«Første ledd fastslår at tilbakebetalingsbeløp eller avkortingsbeløp kan kreves tilbakebetalt eller motregnes i senere tilskuddsutbetalinger. Paragrafen tilsvarende bestemmelser i andre tilskuddsforskrifter innenfor Landbruks- og matdepartementets forvaltningsområde.

Tredje ledd hjemler adgangen til å kreve renter tilsvarende den til enhver tid gjeldende forsinkelsesrenten. Der tilskuddsmottakeren har vært i god tro angående feilutbetalingen, pålegges det ingen rente på tilbakebetalingskravet. I tilfeller hvor foretaket burde ha forstått at tilskuddet måtte betales tilbake, løper rentene fra tilbakebetalingskravet kom frem til mottaker, mens det der foretaket har vist grov uaktsomhet eller forsett, kan det kreves renter fra utbetalingstidspunktet for det urettmessige tilskuddet».

10.1 Første ledd

Første ledd omhandler tilfeller der utbetaling har skjedd i strid med vilkårene for tilskudd.

10.1.1 Forutsetninger for innkreving

For at tilbakebetaling skal kunne kreves, må vedtaket om innvilget tilskudd omgjøres etter fvl § 35. Dette betyr at tilskuddsmottaker må motta forhåndsvarsel etter fvl § 16 med frist for uttalelse. Videre må vilkår for omgjøring etter fvl § 35 være oppfylt.

Dersom feilen avdekkes etter at underretning om vedtaket er kommet frem til søker, vil en omgjøring til ugunst for søker normalt være avhengig av at vedtaket regnes som ugyldig, jf fvl § 35 første ledd bokstav c.

Vedtaket kan også omgjøres til skade for søker selv om det ikke er ugyldig, hvis det har gått mindre enn tre uker siden vedtaket ble sendt, og hensyn til andre privatpersoner eller offentlige interesser tilsier det, jf fvl § 35 annet ledd. I sistnevnte tilfelle må melding om omgjøring sendes søker innen tre måneder etter at vedtaket om tilskuddsutbetaling ble sendt, jf fvl § 35 annet ledd.

I tilfellene der vedtaket om utbetaling bygger på feil faktaopplysninger eller mangler hjemmel, vil vedtaket som hovedregel være ugyldig etter alminnelige forvaltningsrettslige prinsipper. Det må likevel foretas en konkret vurdering av om vedtaket er ugyldig etter den ulovfestede ugyldighetslæren. Det er en henvisning til denne i fvl § 35 siste ledd.

Ugyldighetslæren omfatter innholdsmangler, tilblivelsesmangler og skjønns mangler. Saksbehandler bør konsultere med en jurist før slik vurdering foretas.

Hvis det foreligger en saksbehandlingsfeil i saken, må saksbehandlingsfeilen ha hatt bestemmende virkning på vedtakets innhold, jf fvl § 41. Det vil si at vedtaket ville ha blitt annerledes hvis saksbehandlingsfeilen tenkes borte.

Omgjøring av vedtaket om tilskudd og krav om tilbakebetaling av urettmessig utbetalt tilskudd er to separate enkeltvedtak. Det er knyttet klageadgang til hvert av vedtakene, noe tilskuddsmottaker må opplyses om. Som oftest gjøres disse vedtakene i samme vedtaksbrev.

10.1.2 Om motregning

Første ledd angir en selvstendig hjemmel til motregning i fremtidige tilskuddsutbetalinger. Det betyr at forvaltningen ikke trenger å gå veien om ulovfestede motregningsregler i pengekravsretten.

For øvrig må imidlertid vilkårene i den ulovfestede motregningslæren foreligge. Vilkårene er følgende:

- ✓ Hovedkrav og motkrav må bestå mellom samme parter.
- ✓ Motkravet må være forfalt.
- ✓ Frigjøringstiden for hovedkravet må være kommet.
- ✓ Motkravet må være et rettslig krav – det må være fattet et vedtak om avkorting/tilbakebetaling mv.

Generelt er det enklere å motregne fremfor å kreve et beløp tilbakebetalt. Forvaltningen slipper også kostnader med evt. inkasso og tvangsinndrivelse av krav.

Dersom det foretas motregning må vedtaket om utbetaling av tilskudd omgjøres, se avklaring ovenfor. Beslutning om motregning er ikke enkeltvedtak og kan ikke påklages. Det må imidlertid alltid sendes motregningserklæring før motregning foretas. Erklæring kan ikke sendes før kravet på tilbakebetaling av tilskudd er forfalt. Det betyr at Landbruksdirektoratet må først sende faktura på tilbakebetaling, og kan kun erklære motregning hvis faktura ikke blir betalt innen forfall.

10.2 Annet ledd

Bakgrunnen for denne regelen er at det skal være lite attraktivt for tilskuddsmottaker å ta sjansen på å beholde et uberettiget beløp inntil det eventuelt blir krevd tilbake. Regelen søker også å forhindre at feilutbetalinger skjer, ettersom risikoen for å bli ilagt renter skal skjerpe søkers aktsomhet ved utfylling og innlevering av søknad om tilskudd.

Selv om rentefoten fastsettes på samme måte som i lov om renter ved forsinket betaling, har forskriftens § 9 annet ledd videre adgang til å kreve rente, enn forsinkelsesrentelovens hovedregel i § 2, der renter først begynner å løpe ved forfall.

10.2.1 Om aktsomhetskravet

Vilkåret «*aktsom god tro*» er et innarbeidet juridisk begrep. Vurderingen er objektiv og ligner til dels på vurderingen om en tilskuddsmottaker har opptrådt uaktsomt.

Vurderingstemaet er om tilskuddsmottaker kjente eller burde kjenne til at utbetalingen av tilskuddet var urettmessig, det vil si at tilskuddsmottaker ikke hadde krav på utbetalingen.

Når det skal vurderes om tilskuddsmottaker har opptrådt uaktsomt (simpel uaktsomhet) er dette en vurdering av om vedkommende har opptrådt i strid med hva en alminnelig aktsom person i samme situasjon og stilling ville ha gjort. Dette er en objektiv vurdering, der man setter opp en norm og sammenligner denne med handlingene til den aktuelle tilskuddsmottakeren.

I normen for hva en alminnelig aktsom representant for slakteri plikter å gjøre, sees det hen til pliktene og rettighetene som fremgår av forskriften. Slakteriet/bedriften som har lagerbeholdning er en profesjonell part, slik at aktsomhetskravet høynes. Det forventes blant annet at den som rapporterer slakt og/eller lagerbeholdning setter seg inn i og holder seg opdatert på lovverk og regler som gjelder bedriftens næringsutøvelse. Dette gjelder regler om tilskudd, skatt, rapportering mv.

10.2.2 Om grov uaktsomhet og forsett

Vurderingen av om tilskuddsmottaker har opptrådt grovt uaktsomt skal foretas på samme måte som ved simpel uaktsomhet. Forskjellen her er graden av avviket. Ved grov uaktsomhet dreier det seg om et markert avvik fra alminnelig handlemåte for en alminnelig aktsom person i samme situasjon. Også dette er en objektiv vurdering. Graden av avvik må vurderes opp mot avvikets art og omfang. Hva har tilskuddsmottakeren gjort, hvor lenge har det pågått, hvor stort avvik representerer handlingen fra det som forventes av profesjonsutøvere i samme yrkesgruppe mv.

Når det skal vurderes om tilskuddsmottaker har opptrådt forsettlig er dette en subjektiv vurdering. Dette betyr at forvaltningen i den aktuelle sak må sannsynliggjøre at vedkommende ved sin handling må ha ment å ville tilegne seg en urettmessig utbetaling av tilskudd. Saksbehandleren må sette seg i tilskuddsmottakers sted og vurdere hva den aktuelle tilskuddsmottaker mente å gjøre ved sine handlinger. En vurdering av forsett er en psykologisk vurdering.

I henhold til fvl § 25 krever dette en svært nøye vurdering og begrunnelse, samtidig som det er svært krevende. Det anbefales derfor at saksbehandler ikke anvender regelen om forsett, men heller vurderer forholdet opp mot kravet om grov uaktsomhet, ettersom det siste forutsetter en objektiv vurdering.

11. Til § 12 – Klageadgang

Vedtak som er fattet med hjemmel i forskriften kan påklages etter forvaltningslovens regler i kapittel VI.

De som søker om tilskudd til kjønns- og aldersfastsetting skal opplyses om klageadgang når det fattes vedtak om:

- ✓ avslag på tilskuddssøknad
- ✓ avvisning av søknad som ufullstendig eller for sent fremkommet
- ✓ avslag på grunn av manglende dokumentasjon som ikke er sendt innen tilleggsfristen
- ✓ delvis innvilgelse av tilskuddet

- ✓ vedtak om omgjøring av utbetalingsvedtaket
- ✓ vedtak om tilbakebetaling.

Orientering om klageadgang skal inneholde opplysninger om klagefrist og adresse hvor klagen kan sendes.

12. Sanksjonsmuligheter

I tillegg til å ta i bruk bestemmelsene om avkorting og tilbakebetaling, har Landbruksdirektoratet adgang til å anmelde straffbare forhold som er knyttet til tilskuddsutbetalingen.

Anmeldelse av straffbare forhold, som vanligvis vil være simpelt eller grovt bedrageri, foretas i samsvar med retningslinjer for anmeldelser som er utarbeidet av Landbruksdirektoratets sanksjonsforum. Retningslinjene vil bli lagt ut etter at de er blitt ferdigstilt og godkjent. Det er viktig at saker om anmeldelser behandles av en jurist.

Med hilsen
for Landbruksdirektoratet

Tone Frantzen Seppola
seksjonssjef

Elena Guttormsen
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent og trenger derfor ingen signatur.